

ČASŤ A
Normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy

Oblasť	Hlavná otázka		Požiadavky a normy	Podmienky
Klíma a životné prostredie	Zmena klímy (jej zmierňovanie a adaptácia na ňu)	DPEP 1	Udržiavanie trvalého trávneho porastu na základe pomeru trvalého trávneho porastu k poľnohospodárskej ploche na vnútroštátnej, regionálnej, subregionálnej úrovni, na úrovni skupín podnikov alebo na úrovni podnikov v porovnaní s referenčným rokom 2018. Maximálne zníženie o 10 % v porovnaní s referenčným rokom.	Späťne zatrávniť poľnohospodársku plochu na základe rozhodnutia pôdohospodárskej platobnej agentúry v prípade, že dôjde k prekročeniu rozdielu referenčného pomeru a každoročného pomeru trvalého trávneho porastu k celkovej poľnohospodárskej ploche o viac ako 10 % v porovnaní s rokom 2018.
		DPEP 2	Ochrana mokradí a rašelinísk	Dodržiavať zákaz poškodzovania a znižovania plochy mokradí alebo rašelinísk zasypaním, odvodňovaním, vypaľovaním vegetácie, ťažbou trstia, rašeliny, bahna alebo iného riečneho materiálu, rekultiváciou alebo úpravou mokradí alebo rašelinísk, navázaním anorganického alebo organického materiálu do mokradí alebo rašelinísk, spevňovaním mokradí alebo rašelinísk, výrubom stromov alebo odstraňovaním druhov viazaných na mokrade alebo rašeliniská bez súhlasu podľa osobitného predpisu. ¹⁵⁾ Na rašeliniskách nachádzajúcich sa na ornej pôde možno vykonávať orbu alebo iné obrábanie pôdy najviac do hĺbky 20 cm. Dodržiavať zákaz rozorávania plôch trvalých trávnych porastov, na ktorých sa nachádzajú mokrade alebo rašeliniská a zákaz premeny tejto plochy na ornú pôdu. Možno vykonať iba nevyhnutnú obnovu plôch rašelinísk spôsobom plytkého obrábania pôdy bez obracania pôdy. Na plochách trvalých trávnych porastov, na ktorých sa nachádzajú mokrade alebo rašeliniská, dodržiavať zákaz používania priemyselných hnojív a prípravkov na ochranu rastlín.
		DPEP 3	Zákaz vypaľovania strnísk na ornej pôde, ak nie je dôvodom zabezpečenie zdravia rastlín	Dodržiavať zákaz vypaľovania strniska na poľnohospodárskej ploche orná pôda s výnimkou vypaľovania strniska nariadeného z rastlinolekárskeho dôvodu.

¹⁵⁾ § 6 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 506/2013 Z. z.

	Voda	DPEP 4	Vytvorenie nárazníkových zón pozdĺž vodných tokov	Dodržiavať zákaz používania pesticídov a hnojív na poľnohospodárskej ploche v nárazníkových zónach pozdĺž útvarov vodných tokov vo vzdialenosti troch metrov od brehovej čiary alebo zátopovej čiary. Uvedená vzdialenosť sa nevzťahuje na poľnohospodárske plochy pozdĺž útvarov vodných tokov vo vymedzených oblastiach podľa osobitného predpisu. ¹⁶⁾
	Pôda (ochrana a kvalita)	DPEP 5	Riadenie obrábania pôdy, zníženie rizika degradácie a erózie pôdy vrátane zohľadnenia sklonu svahov	Na diele poľnohospodárskej plochy orná pôda a plocha s trvalými plodinami 1. na silne ohrozených plochách vodnou eróziou a) nepestovať plodiny s nízkou protieróznou schopnosťou, b) plodiny s vyššou protieróznou schopnosťou pestovať len s uplatňovaním protieróznych agrotechnických opatrení, 2. na mierne ohrozených plochách vodnou eróziou pestovať plodiny s nízkou protieróznou schopnosťou len s uplatňovaním protieróznych agrotechnických opatrení, 3. na ohrozených plochách veternou eróziou uplatňovať opatrenia na zabránenie, alebo minimalizáciu pôsobenia veternej erózie. Tieto podmienky sa nevzťahujú na poľnohospodársku plochu, na ktorej sa vykonáva opatrenie reštrukturalizácia vinohradu alebo konverzia vinohradu. ^{16a)}
		DPEP 6	Minimálne pokrytie pôdy, aby nebola pôda počas najcitlivejších období ponechaná bez porastu	Na poľnohospodárskej ploche orná pôda a plocha s trvalými plodinami v období od 1. júna do 15. októbra zabezpečiť najmenej 80 %-né vegetačné pokrytie ornej pôdy a najmenej 50 %-né vegetačné pokrytie medzirádia a manipulačných plôch na ploche s trvalými plodinami; toto obdobie sa nepoužije v prípade zabezpečenia následnej plodiny do štyroch týždňov od odstránenia vegetačného pokrytia.

¹⁶⁾ § 2 písm. u) zákona č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení zákona č. 242/2022 Z. z.

^{16a)} § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 91/2024 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory na vykonávanie opatrení Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky v sektore vinohradníctva a vinárstva.

			Spôsoby vegetačného pokrytia na poľnohospodárskej ploche v období od 1. júna do 15. októbra: - založenie porastu ozimných plodín, - ponechanie strniska po zbere plodiny, - úprava pôdy podmietkou strniska a jeho ponechaním bez orby, ak na poľnohospodárskej ploche nezostane nepokrytá pôda, - podryvanie pôdy so zachovaním rastlinných zvyškov na povrchu pôdy, - osiatie medziplodiny po zbere hlavnej plodiny, - využitie pestovaných plodín, - ponechanie pôdy úhorom s porastom. Na poľnohospodárskej ploche orná pôda so sklonom nad 12° v období od 1. novembra do 1. marca zabezpečiť 100 %-né vegetačné pokrytie; toto obdobie sa nepoužije v prípade zabezpečenia následnej plodiny do štyroch týždňov od odstránenia vegetačného pokrytia. Na zabezpečenie minimálneho vegetačného pokrytia na poľnohospodárskej ploche orná pôda v období od 1. novembra do 1. marca so sklonom nad 12° vykonať najmenej jedno z pôdoochranných opatrení: - využitie pestovaných plodín, ozimných plodín alebo viacročných krmovín; medziplodinové systémy využívajú pôdoochranný účinok ozimných medziplodín, strniskových medziplodín a jednoročných podsevov v porastoch širokoriadkových plodín, pričom niektoré strniskové medziplodiny a podsevové kultúry sú zaraďované aj do skupiny medziplodín na zelené hnojenie alebo mulčovacích medziplodín - využitie zvyškov poľnohospodárskych plodín ponechaných na ploche až do založenia porastu jarnej plodiny (pozberové zvyšky), - využitie strniska po zbere plodiny alebo podmietnutého strniska, ak na poľnohospodárskej ploche nezostane nepokrytá pôda, - rastlinný mulč, - podryvanie pôdy so zachovaním rastlinných zvyškov na povrchu pôdy, - využitie pôdy ležiacej úhorom, ktorá musí byť pokrytá strniskom alebo zeleným porastom (zelený úhor). Tieto podmienky sa nevzťahujú na poľnohospodársku plochu, na ktorej sa vykonáva opatrenie reštrukturalizácia vinohradu alebo konverzia vinohradu.^{16a)}
	DPEP 7	Striedanie plodín na ornej pôde, okrem plodín pestovaných pod vodou	Na poľnohospodárskej ploche orná pôda, okrem plôch viacročných plodín, tráv a iných bylinných krmovín a pôdy ležiacej úhorom dodržiavať povinnosť a) striedania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov; v prípade zaraďovania medziplodiny v období najneskôr od 1. novembra do výsevu jarnej plodiny v nasledujúcom roku alebo do výsevu následnej plodiny, možno pestovať tú istú plodinu na tej istej poľnohospodárskej ploche aj druhý rok a v prípade plodín jesenného zberu možno výsev vykonať aj po zbere týchto plodín po 1. novembri, ak vzhľadom na nepriaznivé klimatické podmienky nemožno vykonať výsev v určenom termíne, poľnohospodár vykoná výsev bezodkladne potom, čo pominuli nepriaznivé klimatické podmienky a povinnosť striedania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov sa uplatní v treťom roku, b) diverzifikácie plodín na poľnohospodárskej ploche podniku orná pôda s celkovou výmerou od 10 ha do 30 ha spôsobom pestovania aspoň dvoch rôznych plodín; hlavná plodina nesmie pokrývať viac ako 75 % výmery tejto ornej pôdy, alebo c) diverzifikácie plodín na poľnohospodárskej ploche podniku orná pôda s celkovou výmerou ornej pôdy viac ako 30 ha spôsobom pestovania aspoň troch rôznych plodín; hlavná plodina nesmie pokrývať viac ako 75 % výmery tejto ornej pôdy a dve hlavné plodiny spoločne nesmú pokrývať viac ako 95 % výmery tejto ornej pôdy.

				Táto podmienka neplatí, ak a) sa viac ako 75 % ornej pôdy využíva na pestovanie tráv alebo iných bylinných krmovín, ponecháva sa úhorom, využíva sa na pestovanie bôbových plodín alebo je predmetom kombinácie týchto využití, b) viac ako 75 % poľnohospodárskej plochy, na ktorú možno poskytnúť podporu, tvoria trvalé trávne porasty, využíva sa na pestovanie tráv alebo iných bylinných krmovín alebo na pestovanie plodín pod vodou počas významnej časti roka, alebo počas významnej časti vegetačného cyklu, alebo je predmetom kombinácie týchto využití, alebo c) predstavuje veľkosť ornej pôdy do 10 hektárov.
		DPEP 8	Zachovanie chránených krajinných prvkov Zákaz strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a obdobia hniezdenia Opatrenia na zabránenie šíreniu inváznych rastlinných druhov	Povinnosť na poľnohospodárskej ploche a) dodržiavať zákaz odstraňovania alebo narušovania chránených krajinných prvkov, b) dodržiavať zákaz strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a obdobia hniezdenia; obdobím reprodukcie vtáctva a obdobím hniezdenia je obdobie od 1. apríla do 30. septembra. Zoznam chránených krajinných prvkov: živý plot, skupina drevín, samostatne stojaci strom, stromoradie, terasa vrátane okrajových svahov, malá mokraď, medza a skupina stromov na trvalých trávnych porastoch.

¹⁸⁾ Čl. 31 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2021/2115 v platnom znení.

		DPEP 9	Zákaz konverzie alebo orania trvalého trávneho porastu označeného ako citlivý z hľadiska životného prostredia v oblastiach podľa osobitného predpisu ¹⁹⁾	Dodržiavať zákaz zmeny druhu poľnohospodárskej plochy trvalý trávny porast, nachádzajúci sa vo vymedzenej oblasti podľa osobitného predpisu, ²⁰⁾ na iný druh poľnohospodárskej plochy a zákaz orby.

Použitá skratka:

DPEP = Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky

ČASŤ B

Vymedzenie požiadaviek pre potreby DPEP 5 a DPEP 8

Na účel plnenia normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy DPEP 5 týkajúcej sa riadenia obrábania pôdy, zníženie rizika degradácie a erózie pôdy vrátane zohľadnenia sklonu svahov a normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy DPEP 8 sa stanovujú tieto požiadavky:

1. Na plochách ohrozených veternou eróziou (vysoká až extrémna erózia) sa musí vykonať najmenej jedno z pôdoochranných opatrení:
 - a) použitie pôdoochrannej agrotechniky,
 - b) mulčovanie pôdy a ponechanie strniska,
 - c) úprava štruktúry pôdy,
 - d) pásové pestovanie plodín,
 - e) ochranné lesné pásy (vetrolamy).

¹⁹⁾ § 28 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

²⁰⁾ § 26 a 27 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

2. Šírka živých plotov alebo stromov v rade nesmie byť menšia ako 1 m a väčšia ako 30 m. Priemer koruny samostatne stojaceho stromu nesmie byť menší ako 4 m.
3. Skupinou drevín sa rozumie porast na ornej pôde tvorený najmenej z troch drevín, ktoré tvoria stromy a kry s výmerou do 0,3 ha. Stromy v rámci skupiny drevín musia byť spojené prekrývajúcimi sa korunami a ich skupina nesmie presahovať výmeru 0,3 ha.
4. Terasou sa rozumie súvislý líniový prvok na svahu nachádzajúci sa na ornej pôde, ktorý slúži na znižovanie vodnej a veternej erózie. Súčasťou terasy môže byť bylinná, krovinová a stromová etáž vrátane múrikov a valov z naukladaných kameňov.
5. Malou mokrad'ou sa rozumie mokrad', ktorá má prírodnú hodnotu so zreteľom na význam prírodných mokradí z hľadiska ochrany biotopov a druhov. Výmera plochy malej mokrade nesmie byť menšia ako 0,1 ha a väčšia ako 0,3 ha.
6. Medza môže byť tvorená bylinnou, krovinovou alebo stromovou vegetáciou. Šírka medze nesmie byť menšia ako 1 m a väčšia ako 20 m.
7. Skupinou stromov na trvalých trávnych porastoch sa rozumie porast tvorený najmenej tromi stromami s maximálnou výmerou do 1 000 m² rastúci na trvalom trávnom poraste, ktorý prispieva k ekologickej stabilite krajiny a ekosystémovej a druhovej biodiverzite a tvorí prirodzený úkryt pre zvieratá. Stromy v skupine na trvalých trávnych porastoch musia byť spojené prekrývajúcimi sa korunami a ich skupina nesmie presahovať výmeru 0,1 ha.